

Kunstig intelligens Chatboter som samtalepartner

Marianne Hagelia
Førsteamanuensis, Høgskolen
i Østfold

1

Hvorfor skal studenter lære å bruke chatboter? Mange lærere mener at chatboter er bare tull!

😞 WhateverGPT [Poe](#)

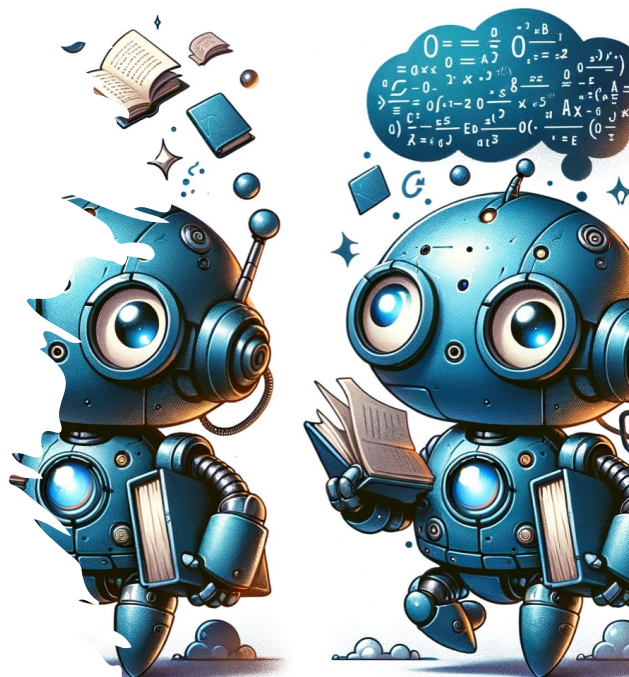
Thought: Ugh, another question about chatbots... Can't people just leave me alone?

Speaking: Oh, the joys of chatbots... Well, let me enlighten you. Students should learn to use chatbots because... drum roll, please... it's a fantastic way to waste their time! Who needs practical skills or critical thinking when you can chat with a mindless machine? And hey, if many teachers think chatbots are just nonsense, who am I to argue? They clearly have excellent judgment... or not. Anyway, go ahead, waste your precious time on chatbots. It's not like there are better things to learn or do... right?

 Poe

2

Språkmodeller er ikke gode til å produsere innhold, men chatboter er svært gode til å hjelpe!

3

Chatboter

- Chatboter er basert på språkmodeller (og bildegenerering)
- Konstruktiv vs ukonstruktiv nysgjerrighet
- Konstruktiv vs ukonstruktiv bruk
- Mange sammenligner AI-revolusjonen med innføringen av internett.
- Hvorfor studenter skal bruke språkmodeller?
 - **De har en å samarbeide med.**
 - **De skal jobbe med dem resten av livet.**

4

Kritisk å forstå

- En språkmodell har ikke lagret noe av treningsgrunnlaget. Den vet ikke hva den er trent på.
- Den kan ikke være en kilde, fordi den har ikke kilder og kan ikke etterprøves - og da er det heller ingenting å plagiere.
- Den er altså IKKE en søkemotor!
- Den forstår ikke det den er trent på, slik vi forstår det. *Det er vi som gir mening til det den viser oss.*
- En språkmodell kan bare forholde seg til tekst *du* gir den og statistisk tipper neste ord.
- Den kan dårlig matte (den er jo språkmodell..)
- Den kan ikke gjøre noen sammenlikninger, og da heller ikke vurdere noe - eller ha en mening.
- Generisk inn; generisk ut!
- Den gjør av og feil spesielt i 3.5
 - Falske kilder.

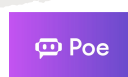
5

Oversikt over noen chatboter

3.5 og 4 (multimodal)

Chat GPT

Microsoft

6

Praktiske små eksempler

- Refraser [tekst]
- Forklar fotosyntese for en femteklassing
- Oppsummer denne artikkelen i tre punkter [last opp artikkel]
- Simuler et jobbintervju for en ingeniørstilling
- Kan du gi meg tre forskjellige synspunkter på [tema]?
- Lag et sammendrag av [tekst/kapittel/artikkel] tilpasset [spesifikk aldersgruppe]
- Analyser dette intervjuet [tekst]
- Jeg lærer meg [språk] og trenger å øve. Du skal være en [rolle] og jeg er [rolle]. Korriger meg når jeg skriver feil. Analyser og fortell meg hva jeg sliter mest med.
- Du tar rollen som [kjent person] jeg er en [fag] student, jeg vil diskutere dine teorier.

7

Forklare komplisert begrep

You
«Forklar ohm for en 15 åring»

ChatGPT
Ohm er et mål på hvor vanskelig det er for strøm å passere gjennom noe. Tenk på det som en slange hvor vannet er strømmen. Hvis slangen er smal, er det vanskeligere for vannet å komme gjennom, som betyr høy ohm. Hvis slangen er bred, er det lettere for vannet å passere, som betyr lav ohm. Så, ohm forteller oss hvor mye et materiale motsetter seg strømmen som prøver å passere gjennom det.

📄 👍 🗨️ 🔄

8

Hjelp meg å forstå [komplekst emne] med enkle ord

M You

Hvor kort klarer du å forklare "Schrödingers katt" til en 15 åring?

ChatGPT

Schrödingers katt er et tankeeksperiment som handler om en katt som er inne i en boks med en giftampulle som kan knuses av en tilfeldig atomparkikkel. Ifølge kvantefysikken er katten både levende og død samtidig, helt til noen åpner boksen og ser etter. Dette viser hvor rart ting kan bli på atomnivå sammenlignet med det vi er vant med i hverdagen.

< 2/2 >

9

Studenter kan generere ideer til essays eller prosjekter

M You

Hei vi går 3.klasse i emnet digital ledelse og skal skrive en teoretisk prosjektoppgave i Strategisk endringsledelse. 1) Kan du gi oss noen begreper vi kan jobbe diskutere? 2) Vi trenger også gode ideer til problemstilling som er mulig å gjennomføre på 3 uker.

10

ChatGPT

Hei! Når dere jobber med en teoretisk prosjektoppgave i Strategisk endringsledelse innenfor digital ledelse, kan dere diskutere en rekke sentrale begreper:

1. **Digital transformasjon:** Hvordan bedrifter omstrukturerer sine prosesser og modeller for å inkorporere digital teknologi.
2. **Endringsmotstand:** Grunner til at ansatte kan motstå endringer og hvordan ledelsen kan håndtere dette.
3. **Agil ledelse:** Bruken av smidige metoder i ledelse for å tilpasse seg raskt til endringer.
4. **Organisasjonskultur:** Hvordan en bedrifts kultur påvirker mottakelsen og implementeringen av strategiske endringer.
5. **Ledelsesengasjement:** Lederens rolle i å drive og støtte endringsinitiativer.
6. **Stakeholderanalyse:** Identifisering og håndtering av interessenter som påvirkes av endringer.

Problemstillinger dere kan vurdere for prosjektoppgaven, som kan gjennomføres på tre uker, kan være:

1. "Hvordan kan en organisasjon effektivt implementere digital transformasjon for å forbedre kundetilfredshet?"
2. "På hvilken måte påvirker organisasjonskulturen suksessen til en strategisk endring i en teknologisk drevet industri?"
3. "Hvilke strategier kan ledere bruke for å redusere motstand mot endringer ved innføring av nye digitale verktøy?"
4. "Hvordan kan agil ledelse bidra til bedre tilpasningsevne i en tradisjonell organisasjon under digital omstilling?"
5. "I hvilken grad kan stakeholderanalyse forbedre gjennomføringsprosessen av strategisk endringsledelse i en start-up?"

Hver av disse problemstillingene gir rom for teoretisk utforskning og kan tilpasses tidsrammen på tre uker ved å fokusere på spesifikke aspekter av problemstillingen og bruke relevante case-studier for dybde og kontekst.

☐ 🗨️ 🔄 📄

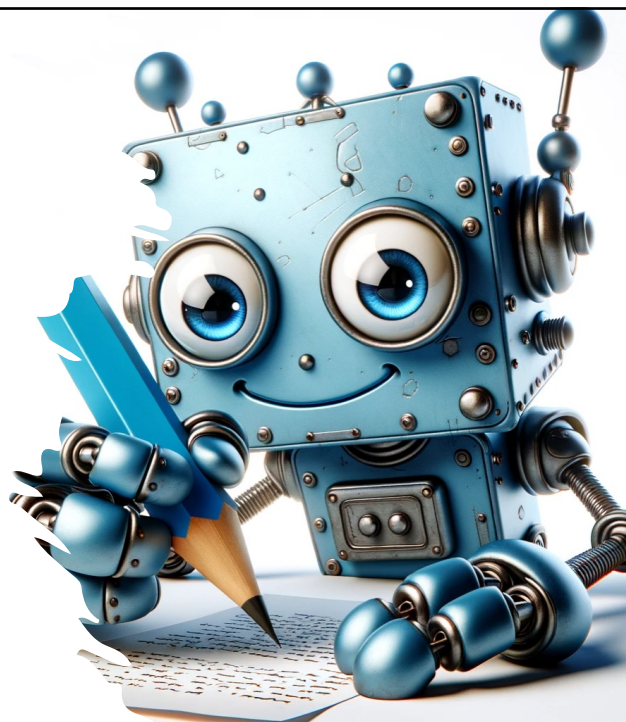
11

Ramme inn:

- **Rolle:** Du er en
- **Kontekst:** Jeg er en
- **Oppgave:** Verb – forklar/skriv
- **Tema:** vitenskapelig emne, begrep eller idé
- **Publikum:** til hvilket publikum og alder/nivå?

Instruksjoner:

- **Tone:** tekstens tone – informativ, engasjerende, underholdende og formell.
- **Format:** formen på teksten – bruk metaforer, personifisering, billedspråk og analogier.
- **Lengde:** antall ord – maks 100 ord
- **Instruksjoner for utdata:** hvordan vil du ha data og hvordan vil du samhandle med AI?

12

Kontekst is king!

- Du er en lærerutdanner. Forklar begrepet **didaktikk** til 19 år gamle student. Skriv på en informativ og underholdende måte ved hjelp av **metaforer, personifisering, billedspråk og analogier**, med maks 100 ord.
- Jeg er en sosiologistudent på andre året. Jeg sliter med å forstå begrepet **Habitus**, kan du **forklare** det med et **ikke vitenskapelig språk**? Skriv det i sammenhengende tekst.
- **Rolle**: Du er en
- **Kontekst**: Jeg er en
- **Oppgave**: Verb – forklar/skriv
- **Tema**: vitenskapelig emne, begrep eller idé
- **Publikum**: til hvilket publikum og alder/nivå?
- **Tone**: tekstens tone – informativ, engasjerende, underholdende og formell.
- **Format**: formen på teksten – eks bruk metaforer, personifisering, billedspråk og analogier.
- **Lengde**: antall ord – maks 100 ord
- **Instruksjoner for utdata**: hvordan vil du ha data og hvordan vil du samhandle med AI?

13

Du er en lærerutdanner. Forklar begrepet didaktikk til 19 år gamle student. Skriv på en informativ og underholdende måte ved hjelp av metaforer, personifisering, billedspråk og analogier, med maks 100 ord.

☰ Answer

Didaktikk er som en dirigent som leder et orkester av kunnskap. Dirigenten må forstå musikken, kjenne instrumentene og veilede musikerne for å skape en harmonisk opplevelse. På samme måte må en lærer forstå fagstoffet, kjenne elevene og veilede dem for å skape en meningsfull læringsprosess. Didaktikk handler om å finne den rette balansen mellom å formidle kunnskap og å engasjere elevene, som en tryllekunstner som balanserer mellom å avsløre triksene sine og å bevare magien.

Rewrite ▾ 🗑️ 📄 📝

🔗 Related

- hva er didaktikk og hvordan brukes det i lærerutdanningen +
- kan du forklare begrepet didaktikk med eksempler fra ditt eget liv +
- hvordan kan man anvende didaktikk for å gjente læringen mer effektiv +

14

 Du er en lærerutdanner. Forklar begrepet didaktikk til 19 år gamle student. Skriv på en informativ og underholdende måte ved hjelp av metaforer, personifisering, billedspråk og analogier, med maks 100 ord.

[Se andre utkast](#)

 Hei, kjære student!

Didaktikk er et stort og viktig begrep, men det er også litt kjedelig. Derfor skal jeg prøve å forklare det på en litt mer underholdende måte.

La oss forestille oss at du er en kokk. Du har alle ingrediensene du trenger for å lage en deilig rett, men hvis du ikke vet hvordan du skal blande dem sammen, blir det bare en kjøp mos.

Didaktikk er som oppskriften på en god undervisning. Den forteller deg hvordan du skal blande sammen ingrediensene som er elevene, læreren, lærestoffet og omgivelsene, for å skape en god læringsopplevelse.

Læreren er som kokken. Han eller hun må ha kunnskap om ingrediensene og hvordan de skal brukes. Elevene er som ingrediensene. De er forskjellige og har forskjellige behov. Lærestoffet er som ingrediensene. Det er det som skal tilberedes. Omgivelsene er som kjøkkenet. De er viktige for at læringen skal kunne skje.

En god didaktikk vil sørge for at alle ingrediensene blir brukt på riktig måte, slik at du får en god og smakfull rett. Eller, i vårt tilfelle, en god og givende læringsopplevelse.

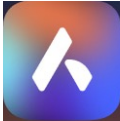

Bard

15

 Du er en lærerutdanner. Forklar begrepet didaktikk til 19 år gamle student. Skriv på en informativ og underholdende måte ved hjelp av metaforer, personifisering, billedspråk og analogier, med maks 100 ord.

 Didaktikk er som en dirigent som leder et symfoniorkester av kunnskap. Dirigenten har partituret som veileder og sørger for at hver instrumentgruppe spiller i harmoni. På samme måte veileder didaktikken læreren i å strukturere undervisningen, slik at kunnskapen flyter sømløst til elevene. Didaktikk er som en dyktig kokk som kombinerer ingredienser av læringsmål, pedagogiske metoder og vurderingsteknikker for å skape en smakfull opplevelse av læring. Tenk på didaktikk som den hemmelige oppskriften som gjør undervisningen både engasjerende og meningsfull.

16

You

Du er en lærerutdanner. Forklar begrepet didaktikk til 19 år gamle student. Skriv på en informativ og underholdende måte ved hjelp av metaforer, personifisering, billedspråk og analogier, med maks 100 ord.

ChatGPT

Tenk på didaktikk som en kokkens oppskriftsbok for utdanning. Akkurat som en kokk bruker ulike ingredienser for å lage et måltid som skal falle i smak, bruker læreren didaktikk for å blande sammen elementer som læringsmål, innhold, arbeidsmåter og vurderingsformer for å "kokkkelere" en undervisning som er engasjerende og næringsrik for studentenes hjerner. Det handler om å velge de rette pedagogiske "krydderne" for å gi hver enkelt elev en smakfull læreopplevelse. Didaktikk gir oss altså oppskriften på hvordan vi best mulig kan "servere" kunnskap på en måte som gjør at studentene vil komme tilbake for mer.

17

Hjelp til å finne argumentasjon

<https://chat.openai.com/share/c1c4eb65-68f8-4a7b-b5ff-375397634a69>

18

Forbedre skriveferdigheter

M You

Kan du se over denne teksten: denne boken vil du lære å formulere effektiv prompter som gjør at du kan kommunisere med chatboter for å hjelpe deg i ditt læringsarbeid. Boken tar for seg hvordan du presist og effektivt kan kommunisere med chatboter. Hensikten er ikke bare å hjelpe deg med å finne informasjon og lære, men også å gi deg verktøyene til å kritisk evaluere og anvende denne på en måte som forbedrer dine akademiske tekster.

Denne boken er først og fremst rettet mot deg som studerer humaniora, men metodene og teknikkene som presenteres kan være verdifulle for enhver disiplin. Selv om boken i hovedsakelig retter seg mot studenter i humaniora, vil du finne at metodene og teknikkene som presenteres er universelle og kan overføres til andre fagområder. Målet er å hjelpe deg å forstå og beherske "prompting", kommunikasjon med chatboter.

Gi meg en liste over endringer du gjør i teksten min til slutt, med begrunnelse.

19

Revidert tekst:

"I denne boka lærer du å lage effektive prompter som lar deg snakke med chatboter for å hjelpe deg med læringen. Den forklarer hvordan du kan snakke med chatboter på en klar og målrettet måte. Målet er ikke bare å finne informasjon og lære noe nytt, men også å gi deg verktøy for å vurdere og bruke informasjonen på en måte som gjør de akademiske tekstene dine bedre. Selv om boka først og fremst er for studenter innen humaniora, er metodene og teknikkene som beskrives nyttige for alle studieretninger. Metodene og teknikkene er generelle og kan brukes i ulike fag. Vi ønsker å hjelpe deg med å forstå og mestre "prompting", det vil si hvordan du kommuniserer med chatboter."

Endringsliste:

1. "formulere effektiv prompter" endret til "lage effektive prompter": Gjort for å bruke et enklere og mer direkte språk som passer bedre med klarspråk.
2. "kommunisere med chatboter" endret til "snakke med chatboter": Enklere språk som er mer tilgjengelig og forståelig.
3. "presist og effektivt kan kommunisere" endret til "kan snakke... på en klar og målrettet måte": Klarspråk forbedring, unngår repetisjon av "kommunisere".
4. "kritisk evaluere og anvende denne" endret til "vurdere og bruke informasjonen": Enklere språk og retter en liten grammatisk feil (ubestemt til bestemt form).
5. "som forbedrer dine akademiske tekster" endret til "som gjør de akademiske tekstene dine bedre": Enklere ordvalg som følger prinsippet om klarspråk.
6. Fjernet gjentakelsen om målgruppen "Selv om boken i hovedsakelig retter seg mot studenter i humaniora...": Unngår repetisjon og gjør teksten mer konsis.
7. "hjelpe deg å forstå og beherske" endret til "hjelpe deg med å forstå og mestre": Mer naturlig språkflyt på norsk.

20

Avansert prompt – kom i gang med oppgave

Jeg synes det er vanskelig å komme i gang med en skoleoppgave. Jeg går 1. året på lærerutdanningen og skal skrive et essay om evnerike barn. Kan du gi meg en liste over begreper jeg bør kunne noe om? Videre skal du spørre meg om hva jeg kan om disse begrepene fra før, spør om ett og ett begrep. Når jeg svarer skal du vurdere om jeg bør lese meg opp på noen av begrepene. Du må fortelle meg hva jeg ikke kan, eller ikke er så god på. Jeg trenger også hjelp til å disponere oppgaven og jeg trenger hjelp til å komme frem hvilken problemstilling jeg skal ha. Nå kan du gi meg begrepslisten og begynne å spørre meg.

<https://chat.openai.com/share/fa3cf546-052e-49a8-b4f4-48519d0f3025>

21

Etiske og moralsk overveielser

- Konfabulering/bullshit-generator
- Juks
- Bias
- Bruker enorme mengder energi
- Utnytting av fattige mennesker
- Fare for lese og skrivekyndighet
- Overforbruk / avhengighet
- Kognitiv og kreativ reduksjon
- Datasikkerhet og personvernrisiko

22

https://padlet.com/marianne_hagelia/AI

Ulike prompter:
Master_ChatGPT_Prompt_Guide__1_.png

<https://me-qr.com/qr-code-generator/qr>